

Fritidsgårdsverksamheten

Nils Magnusson

Det är inte för mycket sagt att fritidsgårdsverksamheten är omdebatterad. Av många är den också ifrågasatt. Av många är den hårt kritiserad och lågt värderad. Detta utgör i dag ett problem för alla dem som arbetar i verksamheten eller har det administrativa eller politiska ansvaret.

Denna artikel innehåller ingen historieskrivning, men den ger en översikt över en rad frågor, som under senare år har kommit i förgrunden.

Eftersom författaren har en hel del internationella kontakter innehåller artikeln också vissa jämförelser mellan svenska och utländska förhållanden. Problemen i andra länder är i många avseenden olika. Det är dock intressant att se hur de debatter som blossar upp i vårt land har sin motsvarighet i andra länder.

Författaren är fritidsdirektör i Västerås kommun men har också en lång erfarenhet från kommunal socialvård.

Några aktuella problem och frågeställningar

Bland de frågor som de sista åren varit aktuella vill jag ta upp den som hör samman med den namnförändring från *ungdomsgård* till *fritidsgård*, som genomförts på de flesta håll i vårt land. Är fritidsgården bara en gård för en begränsad grupp unga människor? Eller har vi lyckats åstadkomma en verksamhet, där olika åldrar integrerats? Denna fråga rymmer även en annan. Har verksamheten hittills i alltför stor utsträckning haft en social utgångspunkt? Har vi i för stor utsträckning satsat på att hjälpa sådana ungdomar som lever i riskzonen?

En aktuell fråga gäller huvudmannskapet. Vilken förvaltning inom kommunen bör ha ansvar för fritidsgårdsverksamhet? Och en ännu intres-

santare fråga: Är det möjligt för föreningar att i större utsträckning ta över ansvaret för verksamheten.

Praktiska frågor av stor räckvidd och med konsekvenser även för innehållet i verksamheten är sådana som rör lokalmässig integrering med tex skolor och bibliotek.

Väsentliga problem för den fortsatta utvecklingen är de som rör forskning och utbildning av fritidstjänstemän. Även dessa frågor vill jag beröra.

Från ungdomsgård till fritidsgård

Som nämnts har på de flesta håll i landet beteckningen ungdomsgård bytts ut mot fritidsgård. En liknande utveckling ser vi även i en del andra länder. I Frankrike har en riksomfattande organisation bytt namn på sina anläggningar från "hus för ungdom" till "hus för alla". I flera länder talar man mer om "community centers" och "settlements". De senare beteckningarna hänför sig i allmänhet till anläggningar som från början startats för att ge sysselsättning och kulturutbud åt olika åldersgrupper, åt människor i gemen i ett bostadsområde. Där har det från början aldrig varit frågan om ungdomsgårdar. När vi och fransmännen bytte namn låg i det en vilja till förändring mot en verksamhet som rör olika åldrar och som kanske också är mera kulturellt inriktad. Jag besökte i våras en västeuropeisk konferens i fritidsgårdsfrågor. Arrangörerna hade föreslagit ett tiotal alternativa grupparbetsämnen. Inemot hälften av deltagarna önskade diskutera här nämnda integreringsproblem.

Håller vi oss fortfarande utomlands, kan vi konstatera att i de länder där fritidsgårdsverksamheten fortfarande sorterar under en social förvaltning, tex Jugendamt i Tyskland eller barnavårdsnämnd i Danmark förefaller en namnändring och

Snarare är det väl så att många av oss har börjat tvivla på att vi hittills utfört ett vettigt socialt förebyggande arbete, när vi arbetat med en begränsad åldersgrupp, till på köpet utan tillräckliga resurser.

förändrad inriktning av verksamheten mindre aktuell. Där betonas ungdomsverksamhet och naturligt nog det sociala ansvaret starkast.

Men måste den namnändring vi genomfört egentligen vara tecken på ett minskat socialt ansvar? Jag tror inte det. Snarare är det väl så att många av oss har börjat tvivla på att vi hittills utfört ett vettigt socialt förebyggande arbete, när vi arbetat med en begränsad åldersgrupp, till på köpet utan tillräckliga resurser. Ofta har det dessutom varit så att vi inom denna åldersgrupp bara nått vissa ungdomar i en torftig situation, ungdomar med mer eller mindre uttalade sociala problem.

I den snabba utbyggnadstakt som vi upplevt de senaste 20 åren har inte alltid resurserna för personal och program varit tillräckliga i förhållande till verksamhetens omfattning och svårighetsgrad. Satsningen har koncentrerats mer på kvantitet än kvalitet. Detta har ökat problemen. Ett torftigt programutbud har varken lockat äldre eller ungdomar med kvalitetskrav. Därmed har den grupp man nått blivit mer begränsad än som annars varit nödvändigt. Brist på personal och framför allt vuxen och välutbildad sådan har fört med sig att ungdomarna inte alltid fått de nödvändiga vuxenkontaktarna.

Under min tid i socialvården med ansvar för bl a fosterbarnsvård och barnhemsarbete fick jag lära mig, att det var utomordentligt viktigt att ungdomar som växte upp fick leva i små grupper med kontakt med få välintegrerade vuxna människor. På ungdomsgårdarna har ofta vistats ungdomar som saknat dessa värdefulla vuxenkontakter i hemmet. Ungdomsgårdarna har med sina ofta begränsade personalresurser inte alltid kunnat hjälpa till att kompensera vad hemmet brustit. Personalen har kanske fungerat som vakter och nyckelbä-

rare i stället för att ingå i grupper tillsammans med ungdomarna. Risk har funnits för att ungdomarna, samlade utan tillräcklig vuxenkontakt, isolerat sig ytterligare från samhället. På det sättet har ungdomsgården ibland haft mer negativ än positiv betydelse ur social synpunkt. Den har fyllt rollen att hålla rent på gatorna från för oss vuxna jobbiga ungdomar men har inte alltid varit till hjälp för ungdomarnas utveckling.

Dessa erfarenheter har lett mig fram till övertygelsen att förutsättningen för ett effektivt arbete med ungdom måste vara att gårdarna fungerar som fritidsgårdar. Det måste i lokalerna finnas möjlighet till naturliga och tillräckliga kontakter mellan människor i olika åldrar. När vi utvecklar verksamheten mot fritidsgård sviker vi alltså inte ungdomen. I stället söker vi nya och som vi hoppas effektivare vägar att nå resultat i det socialt förebyggande arbetet.

Sociala och kulturella mål kan förenas

Nå, detta låter kanske lite bättre än det är. I det praktiska arbetet kan vi inte undgå att ställas inför frågan vad vi gör med ungdomsgrupper i konflikt med samhället. Släpper vi in dem i fritidsgården, kan det innebära att andra som besöker den försvinner därifrån och vi därmed är tillbaka till den begränsade ungdomsgården. Även om därför målet ska vara en så fullständig integrering som möjligt, kan situationer uppkomma, då man måste tillgripa speciella aktiviteter för begränsade ungdomsgrupper.

När vi i Västerås satsar på arbetsträning och lägerverksamhet för komplicerade ungdomar har inte syftet varit att stänga dem ute från fritidsgårdarna. Det måste erkännas att vi då och då blivit tvungna även till det. Men avsikten är bl a att vi ska få en sådan kontakt med ungdomarna och vinna deras förtroende så att vi kan motivera dem för att fungera i den integrerade grupp de möter på fritidsgården.

Ett torftigt programutbud har varken lockat äldre eller ungdomar med kvalitetskrav.

=====

Syftet med fritidsgårdstanken har inte enbart varit att nå ett bättre resultat i arbetet med ungdomar. Detta kanske jag snarare upplever som någon sorts biprodukt men värdefull sådan.

=====

Syftet med fritidsgårdstanken har inte enbart varit att nå ett bättre resultat i arbetet med ungdomar. Detta kanske jag snarare upplever som någon sorts biprodukt men värdefull sådan. De lokaler som görs i ordning måste ses som en resurs för alla de människor som bor i ett bostadsområde. Resursen kan inte bara stå till förfogande för några få. Det gäller också att effektivt utnyttja dyrbara lokaler under hela dagen. Dessa funderingar har lett till att fritidsgårdar nu utnyttjas för barn- och pensionärsverksamhet och för kursverksamhet av olika slag och för föreningsverksamhet.

I nya bostadsområden upplever många människor stor ensamhet. Många vuxna saknar kontakter inom området och lever så gott som helt isolerade. Det är frågan om människor med ofta ytterst svag självkänsla som saknar förmågan att själva ta initiativ för att bryta sin isolering. Eftersom många av dessa har barn, är en positiv insats för eller snarare tillsammans med dessa människor också ett viktigt förebyggande barnavårdsarbete.

För en del år sedan startades i Malmö ett arbete med förskolebarn, som kom från komplicerade miljöer eller av annan anledning hade störningar. Med föräldrarna till dessa bedrevs grupp-terapi-verksamhet som gick över ganska lång tid. När medarbetarna efter något år redovisade intrycken från verksamheten, konstaterade någon att deltagarna förvandlats från gråa fåglar till vackra fjärilar. Detta gällde till det yttre ifråga om kläder och make up, men det var främst en bild av en ökad självkänsla hos deltagarna.

Att nå isolerade osäkra vuxna och arbeta för att nå sådana resultat måste vara en viktig uppgift. Förleden höst diskuterade vi ett sådant arbete inom ett bostadsområde i Västerås. Vi förkastade tanken på att genom flygblad eller affischer locka

dem vi önskade få med till ett kursutbud i form av skapande dramatik, gymnastik eller sömnad. Tillsammans med socialförvaltningen och en kontaktgrupp i området organiserade vi i stället dörrknackning. Vi nödgade på så sätt människor till kurserna och ordnade samtidigt barnvaksfrågan. Detta är en kulturinsats, som samtidigt är viktig ur social synpunkt.

Grannskapsarbete har blivit något av ett modeord inom fritidsgårdsverksamheten. Det jag här sist beskrivit är något av ett grannskapsarbete, där i området arbetande organisationer också deltar. Ett sådant grannskapsarbete har ett kombinerat kulturellt och socialt mål. Ju tidigare ett socialt förebyggande arbete sätts in, ju bättre bör rimligtvis resultaten bli. Ett arbete med föräldrar och med barntillsyn i olika former bör vara minst lika värdefullt som ett ungdomsgårdsarbete med ungdomar som redan visar störningar.

Jag upplever därför ingen konflikt mellan ett socialt och ett kulturellt mål. Bättre kulturell kvalitet bör kunna leda till att man når flera och en mer varierad grupp av människor. Kulturaktiviteter kan höja människors självkänsla och ge en värdefull gemenskap.

Fler vuxna i verksamheten

En verksamhet som den som här skildrats löser dock inte utan vidare det problem med brist på vuxenkontakt som berörts. Grupper av människor med olika utgångspunkter kan ju vid olika tidpunkter på dagarna röra sig i samma lokaler. Ett stycke på väg kommer vi då olika slag av gruppverksamhet samtidigt försiggår på olika håll i lokalerna. Bara detta att människor möts i korridorer och i kaféet vid en paus kan bryta en del av olika gruppers isolering. Det finns exempel på gruppaktiviteter med människor i olika åldrar.

=====

Många vuxna saknar kontakter inom området och lever så gott som helt isolerade. Det är frågan om människor med ofta ytterst svag självkänsla som saknar förmågan att själva ta initiativ för att bryta sin isolering.

=====

Vi får inte tillåta en ostrukturerad verksamhet där inga krav ställs och där ungdomsgrupperna blir så stora att kontakterna med de vuxna blir enbart ytliga.

Men jag är inte så optimistisk att jag tror att hela detta problem kan lösas den vägen. En del av lösningen måste ligga i att knyta fler väl fungerande vuxna till verksamheten och där arbeta med avgränsade grupper. Vi får inte tillåta en ostrukturerad verksamhet där inga krav ställs och där ungdomsgrupperna blir så stora att kontakterna med de vuxna blir enbart ytliga.

I Frankrike var jag i tillfälle att studera "hus för alla" helt uppbyggda på gruppaktiviteter av de mest skilda slag. I ofta torftiga lokaler bedrevs en bildningsverksamhet med grupper. Det kunde röra sig om de enklaste sysselsättningar men också kulturellt högt kvalificerade med specialledare knutna till just en typ av aktivitet, ledare med en speciell erfarenhet och utbildning. Den begränsade öppna verksamheten bestod i en kafédél där väl några satt och hängde men där annars de flesta hörde till kursdeltagarna. Nu haltar jämförelsen med Sverige något. I Frankrike finns inte bildningsorganisationer av den typ vi har. Dessa hus för alla fyller också dessas uppgift. Men kanske vi i större utsträckning skulle kunna samarbeta med bildningsorganisationer och kulturarbetare och på så sätt lösa de problem jag här berört.

Föreningsprofilerad verksamhet

För närvarande diskuteras på många håll i vårt land frågan vem som ska driva fritidsgårdarna. Inom de kommunala förvaltningarna är det numera nästan uteslutande fritidsnämnder som är ansvariga. Som jag nämt är det inte så på alla håll utomlands. Det är tvärtom ganska ovanligt med en organisation som den svenska. I de fall då fri-

I Frankrike var jag i tillfälle att studera "hus för alla" helt uppbyggda på gruppaktiviteter av de mest skilda slag.

Man vågar knappt skriva ner det men bakom funderingar om föreningsdrivna gårdar ligger väl inte sällan önskan att driften därmed ska kunna göras billigare.

tidsgårdarna inte sorterar under en social nämnd drivs de i allmänhet av olika organisationer. Av samtal med ledande departementstjänstemän i Bonn att döma tycks fritidsnämnder inte vara aktuella i Västtyskland. Man avser att hålla fast vid att fritidsgårdarnas drift är en uppgift för socialvården. I de olika delstaterna finns dock skilda synsätt. I vårt land diskuteras på många håll intensivt om föreningarna bör överta fritidsgårdarna. De skäl som anförs för detta är flera. Det hävdas att föreningarna med sitt idéinnehåll har möjlighet att ge något till dem som besöker gården som kommunal verksamhet inte kan ge. Här har skett en attitydförändring från makthavarnas sida. För något tio-tal år sedan såg man en risk i den profilering som nu röner uppskattning. Man vågar knappt skriva ner det men bakom funderingar om föreningsdrivna gårdar ligger väl inte sällan önskan att driften därmed ska kunna göras billigare, att man ska kunna lita till de ideella oavlönade krafterna i föreningarna. Ytterligare skäl har varit att man i föreningsdrivna gårdar har sett en möjlighet för föreningar att få en replipunkt, en rekryteringsbas, en möjlighet att få heltidsanställda krafter knutna till föreningen, att få en vidgad kontakt med de boende och därmed få en ny vitalitet.

Låt mig få granska dessa skäl något. Jag delar uppfattningen att det är värdefullt med profilerad verksamhet. Men erfarenheten talar för att föreningar ofta har mycket svårt att nå därhän. I den mån man lyckas söka medarbetare i verksamheten bland de aktiva i föreningen får vi dock räkna med att dessa med sitt sätt att fungera sätter sin prägel på verksamheten, en prägel som överensstämmer med föreningens mål. Mitt allmänna intryck av gårdsverksamheten utomlands är att skillnaden i verksamhetens karaktär knappast har med huvudmannaskapaet att göra. Gårdar där

.....
Mitt allmänna intryck av gårdsverksamheten utomlands är att skillnaden i verksamhetens karaktär knappast har med huvudmannaskapet att göra.
.....

man klart märker en föreningsprofil förefaller vara sällsynta.

Beträffande den ekonomiska aspekten är det väl onödigt att påpeka att det ur flera utgångspunkter är direkt felaktigt att utgå från att föreningsdriven verksamhet ska bli billigare för kommunen än kommunal sådan.

Det är inte osannolikt att det för vissa föreningar skulle vara en styrka att ha en fritidsgård som replipunkt för sin verksamhet. Många föreningar ställer sig dock tveksamma inför det ansvar som i sådana fall läggs på dem. Detta kan bli för tungt att bära. Arbetet kan ta de bästa ledarkrafterna i anspråk så att dessa inte orkar med det ordinarie föreningslivet. Det finns exempel på att föreningar engagerat sig i kommunal fritidsgårdsverksamhet. Deras ledare har utnyttjats i arbetet och det egentliga föreningsarbetet har praktiskt taget dött ut av brist på ledare. Här finns en liknande oro som den som möter inför SIA-utredningen. Kan samhällsansvar som föreslås ska läggas på föreningarna bli för tungt för dessa att bära? I varje fall kan det bli för tungt om i de större kommunerna de största fritidsgårdarna överlämnas till en enda förening. Gårdar med begränsad verksamhet bör dock kunna drivas av föreningar. Det viktigaste är att man inte har en dogmatisk inställning, att man inte enbart går in för en linje utan prövar olika varianter.

I flera av våra större kommuner är fritidsgårdsverksamheten uppbyggd med en stor central gård i varje bostadsområde. Dessutom finns ofta smärre gårdar, s k kvartersgårdar. Här kan det vara naturligt att vissa kvartersgårdar, på sätt som

.....
Bör personer utan religiöst intresse få finna sig i att den dominerande gårdsverksamheten drivs av t ex en frikyrkoförsamling?
.....

skett t ex i Västerås under många år, överlämnas till föreningar, medan den stora gården drivs av kommunen. Om en förening tar över den stora gården innebär det en monopolisering av åsikter inom området, som är svår att godta. Vilken socialdemokrat skulle finna det lämpligt att den centrala gården i det område där han bor, handhas av moderaterna? Vilken moderat sympatisör skulle godta ett liknande socialdemokratiskt monopol? Bör personer utan religiöst intresse få finna sig i att den dominerande gårdsverksamheten drivs av t ex en frikyrkoförsamling? En sådan lösning innebär också att andra föreningar ställs utanför den resurs i form av lokaler som den centrala gården utgör för föreningar i allmänhet inom bostadsområdet. Den innebär också ett hinder mot mycket av det som här tidigare omnämnts som utvecklingsvägar för fritidsgårdsverksamhet. Fritidsgården ska vara resurs för fritidsutbud åt människor och det decentraliserade kulturcentrum som ovan diskuterats. Vi kan inte heller svika vårt sociala ansvar genom att låta föreningar ta över helt. Det måste vara kommunernas skyldighet att ha resurser att hjälpa där, med socialhjälpslagens ord, "behov icke tillgodoses på annat sätt". Vi kan låta föreningar göra det de kan. All erfarenhet talar dock för att inte alla dras till föreningsarbete. Inte heller klarar föreningar av alla problem. Det bör därför i varje fall finnas en kompletterande kommunal resurs.

Den integrerade gården

På senare år har allt fler kommuner gått in för att byggnadsmässigt integrera fritidsgårdsverksamhet med andra lokaler, främst skolor. Det finns även exempel på att biblioteksverksamhet förlagts i anslutning till fritidsgårdslokaler. För en integrering med skola talar naturligtvis behovet att kunna utnyttja lokaler effektivt. Ur fritidsgårdens synpunkt kan därmed också vinnas lokaler för skapande verksamhet, för slöjd, gymnastik och samlingslokaler, vilket innebär att fritidsgården kan erbjuda ett helt annat utbud än om den planerats enbart som fritidsgård. Integreringen får dock inte på alla gårdar drivas så långt att det inte finns resurser för sådan verksamhet, som naturligt fortgår

Det förhållandet att olika personalgrupper ska samsas om lokalerna har lett till friktioner.

under dagtid, barn- och pensionärsverksamhet och studieverksamhet för hemarbetande.

När dessa integreringssträvanden först tog form uttalades farhågor för att barn och ungdomar skulle dra sig för att återvända till sin skola på fritiden. Dessa farhågor har såvitt jag känner till inte besannats. Snarare är förhållandet det att barn och ungdom nu vistas i så stor utsträckning i skola-fritidsgård, att de får en speciell känsla för dessa lokaler. Det finns exempel på hur sådana lokaler därför efter flera års nyttjande uppvisar betydligt mindre slitage än skollokaler eller fritidsgårdar utan samnyttjande.

En samordning med biblioteksverksamhet har fördelen att därmed genast vinnes en kulturell anknytning, som gör att människor i olika åldrar och med olika intresseriktning dras till lokalerna. Biblioteken har under senare år breddat sitt utbud så att de till en viss del täcker det mål som här tidigare diskuterats för fritidsgårdarna. Ett nära samarbete fritidsgård-bibliotek förefaller därför naturligt.

En integrering av de slag som här nämnts kan dock inte gå utan problem. Det förhållandet att olika personalgrupper ska samsas om lokalerna har lett till friktioner. Slöjdlärares ser sina maskiner skadade när han ska ta upp verksamheten på morgonen. Städpersonalen upplever en ökad nedsmutsning. Lärarna och fritidsgårdspersonalen behandlar på grund av sina olika mål inte sällan barn och ungdom på olika sätt. Statuskillnader spelar också tyvärr fortfarande en roll, skillnader i utbildnings- och lönenivå. En sådan blir ofta till nackdel för fritidsgårdspersonalen som, kanske helt utan skäl, kan känna sig handikappade och sedda över axeln.

Under de sista åren har de större kommunerna upplevt att tillväxten avstannat. Nya bostadsområden byggs inte längre i samma utsträckning som tidigare. Den lokalmässiga integreringen får därmed chansen att bli prövad innan den omsätts

i större skala. Som så mycket annat i fritidsgårdsverksamheten rör det sig inte om förhållanden där man kan ha en bestämd uppfattning, där man kan avgöra om något är rätt eller fel.

För ett par år sedan besökte jag en fritidsgårdskonferens i Hamburg och tog då med mig uppgifter om en integrerad skola—fritidsgård och antog att jag därmed skulle ha något relativt nytt att bidra med. Vad mötte jag? Jo, kollegor från Holland och England med ritningar på liknande integrerade anläggningar. Ett av studiebesöken i Hamburg gällde sedan en jättelik skola med omkring 4 000 elever med fritidsgård integrerad. Erfarenheterna utomlands ska därför också bli intressanta att följa.

Bättre utbildning och gärna forskning

Sist skulle jag också vilja beröra frågan om forskning och utbildning. I våras beslöt riksdagen om en två-årig fritidsledarutbildning som ska bedrivas av folkhögskolorna med rätt för dessa att, utifrån vilken rörelse som är huvudman, inom vissa gränser profilera sin verksamhet. Såväl kommunförbundet som kommunala fritidstjänstemäns riksförbund, där jag är ordförande, uppskattade att frågan om en grundutbildning för fritidsgårdspersonal äntligen fått en lösning. Samtidigt hyses en viss oro för att utbildningen genom sin profilering kan få en viss brist på enhetlighet som gör att den inte blir respekterad på samma sätt som t ex förskollärare- och fritidspedagogutbildningarna. Om vi ser utomlands har man på flera håll t ex i Västtyskland och Danmark en ganska likartad utbildning för dem som ska ägna sig åt institutionellt barn- och ungdomsarbete, på fritidsgård, på förskoleinstitution eller i fritidshem.

Till skillnad mot flera andra länder saknas i Sverige en naturlig utbildningsväg för sådana som vill meritera sig för högre befattningar inom fri-

Till skillnad mot flera andra länder saknas i Sverige en naturlig utbildningsväg för sådana som vill meritera sig för högre befattningar inom fritidssektorn.

=====

Få yrken är i dag så utsatta för kommersiella krafterns tryck.

=====

tidssektorn. Detta har inneburit att till högre tjänster ofta rekryteras personer med erfarenhet av helt andra ting än t ex fritidsgårdsverksamhet. Detta kan ibland leda till en klyfta mellan olika personalgrupper och en brist på förståelse för arbetet även inom en och samma förvaltning. Fritidssektorn är också så relativt ny att det på många poster sitter praktiskt välmeriterade personer som gått den långa vägen. Dessa önskar ofta möjlighet till vidareutbildning. Dessutom borde det finnas en möjlighet att direkt efter grundutbildning fortsätta på en postgymnasial väg som efter arbete i yrket kan leda till högre poster.

En sådan högre utbildning har även den fördelen att till denna skulle kunna kopplas någon form av enklare forskning, en uppföljning av olika verksamheter. Att debatten i dag ibland

varit så infekterad kanske beror på att man i brist på debatt, på ifrågasättande av verksamhetens inriktning allt för länge gått åt samma håll och att det därför nu behövs ett ganska radikalt nytänkande. Fostran till ett kritiskt tänkande och ett tänkande mot förändring är viktigt för fritidssektorns framtid. Självklara kvalificerade utbildningsvägar skulle också kunna skänka ett annat anseende åt yrket och ge kåren en ökad självkänsla. Få kommunala yrken kräver så mycket som fritidstjänstemännens. Som jag sa tidigare finns där inga klara sanningar, det fordras därför ett moget omdöme. Få yrken är i dag så utsatta för kommersiella krafterns tryck. För att motstå och attackera detta krävs insikt om dessa problem och självkänsla. I arbetet samarbetar fritidsgårdspersonalen med t ex rektorer och ledningspersonal inom socialvården. En bättre utbildning krävs för att fritidstjänstemännen ska känna sig på jämställd fot med övriga samarbetspartners och för att deras arbete ska kunna få det goda anseende det förtjänar.